

मराठी भाषांतर

वेळ : ३ तास

एकूण गुण : ८०

सूचना:- १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

१. खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा:

- अ) भारतातील बाल कामगारांच्या समस्या सोडविण्याकरिता उपाय सुचवा.
ब) भारतातील महिला कामगारांच्या समस्या सांगा.
क) जागतिकीकरण आणि त्याचा भारतीय कामगारांवर होणारा परिणाम स्पष्ट करा.

२. खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा:

- अ) कामगार संघटनांची विविध कार्ये स्पष्ट करा.
ब) भारतातील कामगार संघटनांच्या समस्यांची चर्चा करा.
क) आंतरराष्ट्रीय कामगार संघटनेसंबंधी माहिती द्या.

३. खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा:

- अ) औद्योगिक विवादांच्या सोडवणूकीच्या यंत्रणेचे विश्लेषण करा.
ब) यशस्वी सामूहिक सौदेबाजीसाठी पूर्व-आवश्यकता स्पष्ट करा.
क) भारतीय कामगारांची परिस्थिती आणि जीवनशैली यावर चर्चा करा.

४. खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा:

- अ) कामगार कल्याणाची विविध तत्वे लिहा.
ब) कामगार कल्याण अधिकाऱ्याची भूमिका स्पष्ट करा.
क) भारतीय कामगार कायद्यांबाबत चर्चा करा.

[Time: 3 Hours]

[Total Marks: 80]

Please check whether you have got the right question paper.

- N. B.** 1) All the questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

1. Solve any two questions of the following:

20

- Suggest measures to solve the problems of child labours in India.
- State the problems of women labours in India.
- Explain the globalization and its impact on the Indian labour.

2. Solve any two questions of the following:

20

- Explain the various functions of trade union.
- Discuss on the problems of trade unions in India.
- Give the information about international labour organization.

3. Solve any two questions of the following:

20

- Analyse the settlement mechanism of industrial disputes.
- Explain pre-requisites for successful collective bargaining.
- What are the methods of workers participation in management?

4. Solve any two questions of the following:

20

- Write down the various principles of labour welfare.
- Explain role of the labour welfare officer.
- Discuss about Indian labour legislations.